

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

30. Lignum Aquilae, & Calamba.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

triplici annum ditet; quanquam hæc ipsa felicitas, vltionæ annonæ faturos incolas, infelices facit & ab omni artis necessariæ labore alienos, hanc enim haud rarò inertiam autumnī siccitas fame toto regno lethali castigat, quodque deterius est refertur interdum sacrilegè in Christianos, id infortunium Deorum strage commeritos. Ad hæc dum aquæ nauésque omnia obtinent, commoditate incomparabili quoquò versum lignorum immensa pondera mittuntur: est enim lignea domorum omnium materiatio, & columnis altè supra notam mensuram eluionum suspensa ligneis. Ducunt hæc ligna suis è montibus, scapo æquabili, & procero recta, vltra modum crassa, rotunda tamen & veit in columnas nata. Horum duplex genus eximum, alterum nigrare ad ebenum accedens; rubescens alterum, insignè vtrumque, duritie, pondere, & soliditate, humido & aquis inuicibili; vtrumque cuiusvis cædere volentis arbitrio liberum. Partes ædium componunt tabulæ, sed quia lubet auram frigidam capere, ductiles; æstate quin etiam mobiles ad substituendas earum loco reticulatas ex arundine quæ dum arcent aspectum, frigus excipiunt. Fecit quoque ad alacritatem diluuij lex prudens, quæ animalia vndis intercepta, addicit primo occupanti facitque dominos in subducentia iis prouidentiores. Scaphas mille videas huic intentas venationi aquatili, tùm domi lætas cum amicis ex præda epula, agitantes: nec minus quam terra frugiferum mare; soluunt quatuor ante noctem horis quotidie piscatorij lembi innumerabiles, post solis occubum onustis piscibus reuertuntur. Æstimari vix possit, quantum pecuniarum inuehant Iapones, Sinæ, Macaum, Philippinæ, Malaca, præter contemina Ciampam & Tunchinum; his situs opportunitate, & opulentia mercium emporium celebre præbet Cocincina; sericum proter Sinensi crassius, sed abundantius, durabilius, & minus operosum, quo vbi naues illorum omnium implet, habet quo suos rusticos, & bubulcos sœtico vestiat quàm lana, & quouis alio vilids. At mædines est duplici, quæ vt cariophyllum Molucis; Banda nix odorata; ita Cocincinæ est peculiatis, & propria: de altera subinde aliquid cernimus in Europa; describunt alteram auctores oculati, & multi, & integræ fidei; lignum Aquilæ priorem & Calambæ vocant, duplex vna eadem ex arbore; adultum, Aquilæ; annosum Calambæ vocabulo; vtrique pretium benefica cerebro, & mira ponit odori fragrantia, debilior viridi, & adolescenti; senili ac propterea Calambæ fortior, decrepitæ verò vehementissima & maximè diurna præfertim si teredinem senserit, modo nodis vigeat intactis, vepore natiuo imbutis vinctuoso, ex quo illa expirat odoris præstantia: abundant Aquila ij montes, quos Moi appellant, habentque diximus promuro inter solitudinem vastam & regni frequentiam, licet cuius hæc ligna recidere, licet arborum illarum grandia corpora in stues congerere, quæ per illos portus non magis veneunt, transuectæ in Indiam centuplo

30.
Lignum
Aquilæ, &
Calambæ.

centuplo emuntur, maximè à Brachmanis, qui sibi ex iis rogam parant, quo pretiosius post mortem crementur. Calamba Regibus intacta seruatur, nec indagatur nisi magnis difficultatibus & periculosis, tum quod beneficio aditus inaccessi cælorum manus exit, & in iugis montium inuis senescens in Calambam ex Aquila euadit; tum quod ventis frustatim decussa, vel senio, in acumina incidit rupium, aut valles tigribus, elephantis, & leonibus infestas, quare libram Calambæ Cocincinensès quoque aureis sedecim facile coëmunt; Iapones ducentis, & si fingendo ceruicali sufficiat etiam quadringentis, ego multa dùm verso ex iis regionibus perscripta, multos competi Reges ceruical ex Calamba pro deliciis habuisse, quod eius odor & mirificè delectet, & cerebrum magnoperè roborer. Mercem alteram Europæ ignotam penitus nidi efficiunt auicularum marinarum: in Regni extremis quæ Ciampæ obiacent, mare frangunt innumeri scopuli cum horrendo aquarum fremitu: hanc nidis ponendis securum recessum sibi aues legerunt hirundinibus haud multum absimiles, eodemque cum iis iudificandi ingenio; mittunt enim ex ore viscosum quiddam & saxis affigunt, lato tamen vt hirundines non miscent, sed marinæ spumæ quam carpi ab iis, & cum eo tenaci qui stomacho illorum innascitur humore confusam, in nidi fabricam rostro iaci. Hoc verò quicquid est in eam nidi firmatur duritiem, quæ oua dùm fouentur, & pullos tu. o sustineat, quibus exclusis & cælum mutantibus, barcas vectorias hu nidis indigenæ onerant. Coloris sunt viridis flauo mixti, pellucet, aqua diluuntur, saporem referunt ex compositione quadam aromatum indeprehensa mirabilem, qui solus omnia ciborum genera exquisitè ad gulam condiat. Huius sunt appetentissimi Iapones, & Sinæ, crebrisque itinerariis, aromatariam mercaturam his nidis faciunt. Hæc de ingenio cæli solique Cocincinensès pauca, paulò plura vt feret occasio; nunc de Societatis in eam ingressu, & fundati in ea Christianismi primordiis.

Ex Prouinciis quinque diuidentibus Cocincinam, nobilitant maximè Cancianam nundinæ quadrimestres. Portum illi efficit duplex sinus quem mare leucatum quatuor spatio perductum loco iungit, nauibus ab austro, & septentrione opportunissimum. Assueti loco Iapones, & Sinæ, bona Regis cum venia urbem statuere, quæ vno ambitu duas portus iure, legibus, moribus, Præfectis diuersas videtur complecti ciuitates Iaponiorum, & Sinarum. Commerciorum facultate contentis Lusitanis ædificandæ urbis solo vti non libuit, nec suburbicariis circum leucis quatuor quas vltro Rex iis benignè detulerat, eum nisi octidui nauigatione Macao non abessent. Eo transactis nundinis eum redirent, tam multa Patribus narrabant de benè morata Cocincinensium indole, fida, in rectam flexili, externis perhumana, & facili ad permittendum cuique nationi patriarum legum ac morum usum; ceterum cupida, quod erat præcipuè optandum, intelligendi si quid

31.
Nidi auium
esculenti.

32.
Ingress. Soc.
in Cocinci-
nam.

Y y